

Μπούμερανγκ για τα έσοδα η υπερφορολόγηση

Οι ελεύθεροι επαγγελματίες δήλωσαν 20% λιγότερα εισοδήματα για να γλιτώσουν φόρους και εισφορές

Του ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ

Συναγεμρός έχει σημαίνει στο οικονομικό επιτελείο, καθώς η ανάλυση των στοιχείων από τις φετινές φορολογικές δηλώσεις επιβεβαίωσε τον χειρότερο εφιάλτη του: τα δηλωθέντα εισοδήματα των ελεύθερων επαγγελματιών εμφανίζονται μειωμένα κατά 20% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, γεγονός που αποδίδεται στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης και κυρίως στη σύνδεση του ύψους των ασφαλιστικών εισφορών με το εισόδημα. Η εξέλιξη αυτή έχει προκαλέσει έντονη ανησυχία, καθώς θα έχει επιπτώσεις στα δημοσιονομικά μεγέθη όχι μόνο του 2017, αλλά και των επόμενων ετών και θα επηρεάσει τις διαπραγματεύσεις με τους θεσμούς στο πλαίσιο της επικείμενης τρίτης αξιολόγησης. Σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις, η δυναμική επίπτωση στα έσοδα από κάθε είδους φόρο και εισφορές μπορεί να ξεπεράσει τα 1,5 δισ. στη διετία. Γι' αυτό και αναζητούνται ήδη τρόποι και μέτρα αντίδρασης, μεταξύ των

Η κυβέρνηση δεν θέλει ούτε την ενεργοποίηση του «κόφτη» ούτε την επίσχεση της μείωσης του αφορολογήτου.

οποίων να μπει χαμπρότερα ο «κόφτης» στο ύψος του αθροίσματος φόρων και εισφορών.

Σύμφωνα με πηγές του υπουργείου Οικονομικών, οι ελεύθεροι επαγγελματίες δήλωσαν για το 2016 (φορολογική δήλωση 2017) συνολικά εισοδήματα 3,8 δισ. ευρώ, έναντι 4,7 δισ. ευρώ πέρυσι (εισόδημα 2015). Δηλαδή, οι ελεύθεροι επαγγελματίες εμφανίζονται να απέκτησαν 900 εκατ. ευρώ λιγότερα εισοδήματα, σε μια χρονιά που η οικονομία πήγε καλύτερα από την προηγούμενη και σε άλλες κατηγορίες φορολογουμένων καταγράφεται αύξηση εισοδήματος ή αναμενόμενη μικρή μείωση.

Οι ίδιες πηγές εκτιμούν πως οι ελεύθεροι επαγγελματίες, γνωρίζοντας πως οι εισφορές τους θα υπολογίζονται με βάση το εισόδημα, φρόντισαν να χαμπλώσουν τη βάση υπολογισμού, δηλαδή απέκρυψαν εισοδήματα. Αυτός είναι ένας από τους βασικούς λόγους που τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος τον Ιούλιο εμφανίζουν υστέρηση έναντι του στόχου. Ενώ το πλήθος των φορολογουμένων που δεν κατέβαλαν την πρώτη δόση του φόρου είναι όσοι περίπου και την προηγούμενη χρονιά (περίπου ένας στους τρεις), τα έσοδα είναι λιγότερα επειδή είναι λιγότεροι

ο φόρος που βεβαιώθηκε στα εισοδήματα φυσικών προσώπων από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στο υπουργείο Οικονομικών δεν αιφνιδιάστηκαν, απλώς οι φόβοι τους επιβεβαιώθηκαν. Από την ψήφιση του νόμου Κατρούγκαλου, το 2016, διέβλεπαν τον κίνδυνο των αρνητικών επιπτώσεων στα έσοδα.

Η ανησυχία του οικονομικού επιτελείου δεν εστιάζεται τόσο στην ταμειακή «τρύπα» του φετινού προϋπολογισμού. Ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 1,75% του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί με σχετική ευκολία. Πρόβλημα, επίσης, δεν δημιουργείται φέτος, ούτε για τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), στον οποίο οι ελεύθεροι επαγγελματίες συνεισφέρουν το 1/6 των εσόδων του. Το πρόβλημα είναι πως με τις φετινές δηλώσεις τους, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι διαμόρφωσαν μια χαμηλή βάση εισοδήματος, που θα επηρεάσει τα έσοδα και τα δημοσιονομικά μεγέθη και των επόμενων ετών. Από το 2018, ο πήχυς για το πρωτογενές πλεόνασμα ανεβαίνει στο 3,5% του ΑΕΠ. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αμφισβητεί ότι αυτός ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί με τα μέτρα που έχουν συμφωνηθεί, αλλά για τον επόμενο χρόνο δεν ζητεί πρόσθετα μέτρα, αποδεχόμενο ότι υπάρχει ο αυτόματος «κόφτης» δαπανών, που θα ενεργοποιηθεί για να εξουδετερώσει την όποια αστοχία. Για το 2019,

όμως, ζητεί να εφαρμοστεί η προγραμματισμένη για το 2020 μείωση του αφορολόγητου ορίου, αλλά και να μετατεθούν για το 2023 τα αντίμετρα. Προφανώς, η κυβέρνηση δεν θέλει ούτε την ενεργοποίηση του «κόφτη», ούτε την επίσχεση της μείωσης του αφορολόγητου. Για να μη συμβεί τίποτα από αυτά, θα πρέπει να μην υπάρξει η παραμικρή απόκλιση από τις προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου 2018-2021, τόσο ως προς τον ρυθμό ανάπτυξης όσο και ως προς τα έσοδα και τις δαπάνες.

Οι εκτιμήσεις του αναπληρωτή υπουργού Οικονομικών Γ. Χουλιαράκη και του Γενικού Λογιστήριου του Κράτους είναι πως ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το επόμενο έτος επιτυγχάνεται. Ωστόσο, πηγές του οικονομικού επιτελείου υποστηρίζουν πως ανατροπές όπως η μεγάλη μείωση του δηλωθέντος εισοδήματος των ελεύθερων επαγγελματιών, μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα, αφού εξαντλούν τα «μαξιλάρια», περιορίζουν δραματικά τα περιθώρια αστοχιών σε άλλες περιοχές του προϋπολογισμού και –το κυριότερο– ενισχύουν την επιχειρηματολογία εκείνων (π.χ. του ΔΝΤ) που αμφισβητούν την επίτευξη των στόχων, δυσχεραίνοντας τη διαπραγματευτική θέση της ελληνικής πλευράς.

Σχέδια για «κόφτη» στις υπέρογκες επιβαρύνσεις

Για τη μεγάλη μείωση των δηλωθέντων εισοδημάτων και τους κινδύνους που αυτή εγκυμονεί ενημερώθηκε πριν από τις θερινές διακοπές του και ο πρωθυπουργός. Ο κ. Τσίπρας ζήτησε από τους συνεργάτες του να βρεθούν μέτρα αντιμετώπισης του προβλήματος. Εξετάζονται διάφορα μέτρα, από την εντατικοποίηση των ελέγχων και τη μείωση του ορίου των συναλλαγών με μετρητά έως την επιβολή πλαφόν στο άθροισμα φόρου εισοδήματος και εισφορών. Με τα σημερινά δεδομένα, το άθροισμα των δύο υπερβαίνει σε κάποιες περιπτώσεις ακόμη και το 60%. Θα μπορούσε να τεθεί ένα όριο (π.χ. στο 55%) και σε πε-

ρίπτωση υπέρβασης να «κόβονται», όσο χρειάζεται, οι εισφορές. Πρόκειται για μια πρόταση, η οποία θα πρέπει να μελετηθεί ως προς τις δημοσιονομικές επιπτώσεις ή τις ενδεχόμενες νομικές επιπλοκές και να συζητηθεί με τους πιστωτές. Ωστόσο, εάν υιοθετηθεί, θα είναι η πρώτη φορά που το κράτος αντιμετωπίζει ως ενιαία την επιβάρυνση από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές. Θα μπορούσε να είναι ένα βήμα στην κατεύθυνση να ενοποιηθούν στο μέλλον φόροι και εισφορές, στο πλαίσιο ενός απλούστερου φορολογικού και ασφαλιστικού συστήματος.

Σε κάθε περίπτωση, όποιο μέ-

τρο κι αν αποφασιστεί, ακόμη και στην κατεύθυνση της ελάφρυνσης των φορολογουμένων - ασφαλισμένων, δεν μπορεί να αποδώσει άμεσα, ώστε να αποτελέσει αξιόπιστη απάντηση στις πιέσεις για πρόσθετα μέτρα. Το οικονομικό επιτελείο είναι υποχρεωμένο να αναζητήσει άλλα «μαξιλάρια». Αυτά μπορεί να προκύψουν είτε από περικοπές δαπανών είτε από το σκέλος των εσόδων, όχι όμως με νέα μέτρα (ή επίσπευση ψηφισθέντων όπως θέλει το ΔΝΤ), αλλά επειδή ο ρυθμός ανάπτυξης θα υπερβεί τις προβλέψεις. Αυτός είναι ένας επιπλέον λόγος για τον οποίο η κυβέρνηση και ο ίδιος ο πρωθυπου-

γός επιδιώκουν να διατηρήσουν το θετικό momentum που δημιουργήσαν η έξοδος στις αγορές και η καλή πορεία του τουρισμού, δίνοντας έμφαση στις επενδύσεις. Η περικοπή δαπανών είναι μια δύσκολη πολιτική άσκηση επίσης. Είναι ενδεικτική η απροθυμία κάποιων υπουργών να περικόψουν τις καταναλωτικές δαπάνες των υπουργείων τους, προκειμένου να εξοικονομηθούν πόροι ώστε να χορηγηθούν επιδόματα. Σύμφωνα με πληροφορίες, κάποια υπουργεία, όπως το Εσωτερικών και το Εξωτερικών απάντησαν στο Οικονομικών ότι δεν έχουν περιθώρια. Κάποια άλλα, όπως το Παιδείας, ζήτησαν αύξηση.

Πώς μοιράζονται τα εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ

264.017
71.734
36.321
22.288
25.024
22.330
8.891
3.397
3.570

ΣΥΝΟΛΟ
458 ΧΙΛΙΑΔΕΣ

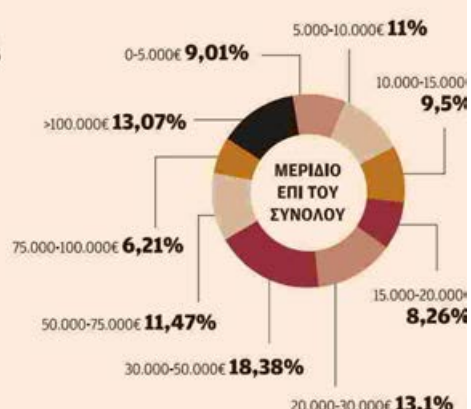
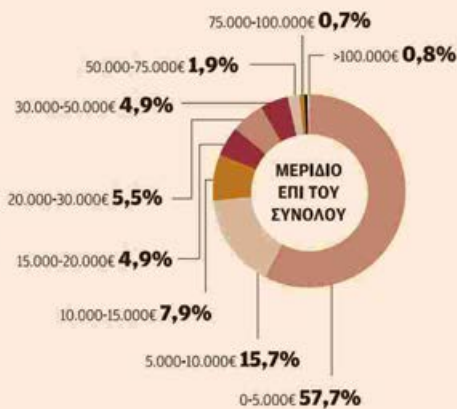

ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Ποσό σε εκατ. ευρώ

ΑΠΟ	ΕΩΣ	
0	5.000	421,42
5.000	10.000	514,66
10.000	15.000	444,24
15.000	20.000	386,42
20.000	30.000	612,62
30.000	50.000	859,59
50.000	75.000	536,22
75.000	100.000	290,48
100.000	και πάνω	611,17

ΣΥΝΟΛΟ
€4,7 δισ.

ΠΗΓΗ: Φορολογικές δηλώσεις 2016

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ